महालेखापरीक्षकको
वार्षिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन
२०७७
माइ नगरपालिका, इलाम

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
काठमाडौँ, नेपाल

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशानालय
प्रदेश नं. १ र २

Phone : 4258174
4266034
4255707
A.G.Fax : 977-1-4268309
Fax : 977-1-4262798
Post Box : 13328
बबरमहल, काठमाण्डौं, नेपाल
Babar Mahal, Kathmandu, Nepal

पत्र संख्या :२०७६/७७
च.नं. ५३०

मिति: २०७७/३/२८

श्री नगरप्रमुख ज्यू,
माइ नगरपालिका,
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
इलाम ।

विषय : लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

नेपालको संविधानको धारा २४१ बमोजिम त्यस कार्यपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० (२) बमोजिम यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । उक्त प्रतिवेदन लेखापरीक्षण ऐन,२०७५ को दफा २० (३) र दफा २२ बमोजिम कारवाहीको लागि अनुरोध छ ।

(विन्दु विष्ट)
नायव महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको भनाई

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीयतहका सबै सरकारी कार्यालयको लेखापरीक्षण नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यको आधारमा महालेखापरीक्षकबाट हुने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकाको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । सोही व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को आर्थिक कारोवारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

(टंकमणि शर्मा, दंगाल)
महालेखापरीक्षक

स्थानीय तहको लेखापरीक्षण नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन, सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, वित्तीय लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीयतह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र निकायसंग सम्बन्धित ऐन नियम समेतको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षणको प्रमुख उद्देश्यहरुमा वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानूनको पालना, बजेट तथा योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र उपयोग, जिम्मेवारी र जवाफदेहिता एवं सेवा प्रवाहको अवस्था मूल्याङ्कन गर्नु रहेको छ । त्यसैगरी स्रोत साधनको प्राप्ति र उपयोग सम्बन्धमा प्रचलित कानूनको पालना भए नभएको विश्लेषण गरी वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधारका लागि सुझाव प्रस्तुत गरी सुशासन प्रवर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउनु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को लेखापरीक्षण सम्पन्न भए पश्चात जारी प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रियाका बिषयहरु मिलान गरी कायम रहेका व्यहोरा समावेश गरेर राय सहितको अन्तिम प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । प्रतिवेदनमा दिएका सुझावहरुको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहमा रहेको सीमित स्रोत साधनको उपयोग गरी विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा मितव्ययिता, दक्षता र प्रभावकारिता हासिल गर्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । फलस्वरुप स्थानीय तहको कार्यसम्पादनमा जवाफदेहिता र पारदर्शिता प्रवर्द्धन हुने विश्वास लिइएको छ ।

लेखापरीक्षणबाट मूलतः स्थानीय तहमा प्राप्त हुने अनुदान, आन्तरिक आय र राजश्व बाँडफाँडको प्रक्षेपण यथार्थपरक नरहेको, आन्तरिक आयतर्फ संकलन न्यून रहेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, अवण्डा बजेट राखेको, खर्च पश्चात बजेट तथा कार्यक्रम संशोधन गरी अनुमोदन गर्ने गरेको, बर्षान्तमा बढी खर्च गरेको, अत्यधिक प्रशासनिक खर्च गरेको, वितरणमुखी खर्चको बाहुल्यता रहेको जस्ता प्रवृति देखिएका छन । त्यसैगरी विकास निर्माण तर्फ योजना प्राथमिकीकरण नगरेको, साना तथा टुक्रे आयोजनाको छनौट गरेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरु समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, तोकिए बमोजिम जनसहभागिता नजुटेको, दिगो विकासका लक्ष्य अनुरुप योजना र कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको, दीर्घकालिन विकासको खाका तर्जुमा नभएको जस्ता समस्या रहेका छन । स्थानीयतहको आन्तरिक व्यवस्थापन तर्फ आवश्यक सीपयुक्त जनशक्तिको कमी रहेको, सेवाप्रवाहमा अपेक्षित सुधार हुन नसकेको, श्रोत साधन र सम्पत्तिको दुरुस्त अभिलेख नरहेको, संचालित योजना, कार्यक्रम, सेवा प्रवाहको अभिलेख नराखेको, लेखांकन तथा समग्र प्रतिवेदन प्रणाली र आन्तरिक नियन्त्रण कमजोर रहेको छ । साथै आन्तरिक लेखापरीक्षण भरपर्दो र प्रभावकारी नभएको पाइएको छ । गतविगतमा लेखापरीक्षणबाट औंल्याएका व्यहोराहरु सुधार तथा बेरुजू उपर अपेक्षित रुपमा आवश्यक कारवाही भए गरेको समेत देखिएन ।

समय र जनशक्तिको सीमितताको वावजुद यथासम्भव स्थानीयतहको कार्यस्थलमा नै उपस्थित भै लेखापरीक्षण गर्ने प्रयास गरिएको थियो । लेखापरीक्षणको क्रममा स्थानीयतहका प्रमुख सहितका पदाधिकारीहरुसँग छलफल समेत गरिएको थियो । लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका ब्यहोराको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहको वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधार हुने, भौतिक पूर्वाधार र सेवाप्रवाहमा सुधार हुने अपेक्षा गरेको छु । स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु र लेखापरीक्षण तथा प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरु सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । आगामी दिनमा समेत यस्तै सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

२०७७ आषाढ २४ गते

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय
प्रदेश नं. १ र २

Phone : 4258174
4266034
4255707
A.G.Fax : 977-1-4268309
Fax : 977-1-4262798
Post Box : 13328
बबरमहल, काठमाण्डौं, नेपाल
Babar Mahal, Kathmandu, Nepal

पत्र संख्या
च.नं ४८३

मितिः २०७७।३।२८

श्री नगर प्रमूख ज्यू,
माइ नगरपालिका
इलाम ।

विषय - लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

कैफियत सहितको राय

हामीले माइ नगरपालिका आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को वित्तीय विवरण र त्यससंग सम्बन्धित आय व्यय बिबरण तथा लेखा टिप्पणीहरुको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेश भएको २०७६ आषाढ ३१ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को वित्तीय विवरण र त्यससंग सम्बन्धित आय व्यय बिबरणले स्थानीय तहसंग सम्बन्धित प्रचलित कानून र परम्परा बमोजिम सारभूत रुपमा सहि तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ ।

कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

१. पालिकाले महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्बजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचा प्रयोग गरी वित्तीय बिबरण तयार गरेको छैन ।

२. लेखापरीक्षणबाट रु. १ करोड १७ लाख ४६ हजार बेरुजू देखिएको छ । सोमध्ये असुल गर्नुपर्ने रु. २८ लाख ६३ हजार, अनियमित रु.४५ लाख ५ हजार,प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने रु.१५ लाख र पेश्की बाकी रु.२८ लाख ७८ हजार रहेको छ ।

३. लेखापरीक्षणमा देखिएका व्यहोराहरुका सम्बन्धमा मिति २०७६।११।३० मा जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रिया सहितका प्रमाण कागजातका आधारमा फछ्र्यौट भएका दफाहरु हटाई कायम व्यहोराको अन्तिम प्रतिवेदन पाना १० यसैसाथ संलग्न छ ।

४. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले पालिकाको पेश्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व एकीन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन ।

हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसंग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गरिएको छ । वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसंग हामी स्वतन्त्र छौं । त्यसका लागि स्वीकृत आचार संहिता अनुसार हामीले काम गरेका छौं । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरु हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखाउत्तरदायी अधिकारीको जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यबिधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तीका कारण वित्तीय विवरण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित स्वरुपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागु गर्ने जिम्मेवारी पालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ । नगर कार्यपालिका, नगर प्रमूख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नगरपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन् ।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा अन्य गल्ती समेतका कारण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित रहेको होस् भनि उचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । लेखापरीक्षणमा उचित आश्वस्तताले सामान्य स्तरको आश्वस्ततासम्म प्रदान गरेको हुन्छ, तर लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसंग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गर्ने लेखापरीक्षण सम्पादन भएकै अवस्थामा पनि सबै प्रकारका जालसाजीजन्य वा अन्य गल्ती पत्ता लगाउने सक्ने निश्चितता भने हुदैन । वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा नै फरक पार्न सक्ने अवस्था देखिएका एउटै वा समग्रतामा हुने विशेष वा जालसाजीजन्य वा अन्य गल्तीलाई सारभूत रुपमा गलत आँकडा मानिएको छ ।

(विन्दु विष्ट)
नायव महालेखापरीक्षक

माइ नगरपालिका
लेखापरीक्षण प्रतिवेदन
२०७५।७६

परिचय - स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारीणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न र स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने माइ नगरपालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्ने हरेक कार्यमा सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयलाई प्रर्वद्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका हरेक काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई लाभको वितरणमा सुलभ र गुणस्तरिय सेवा प्रदान गर्नु नगरपालिकाको उद्देश्य रहेको छ । यस नगरपालिका अर्न्तगत १० वडा रहेको सभा सदस्य ५३, व.कि.मी.क्षेत्रफल २४६.११, जनसंख्या ३२५७६, १ नं. प्रदेशमा अवस्थित छ ।

स्थानीय सञ्चितकोष - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६९ र ७२ वमोजिम माइ नगरपालीकाले प्राप्त गरेको आय, अनुदान तथा सहायता र स्थानीय सरकार सञ्चालनमा भएका आय-व्यय हिसावको आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को समग्र सञ्चित कोषको संक्षिप्त अवस्था निम्न वमोजिम रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७५।७६
सञ्चित कोषको विवरण

आय तर्फ			व्यय तर्फ			
	रकम	रकम	सि नं		रकम	रकम
गतवर्षको जिम्वेवारी		८१५७२७१७.७२	१	**चालु खर्च**		१८५७७७०४७.४४
नगरपालिका संचित कोष				क शशर्त अनुदान संघिय	१२४५१९६७३.००	
क) नगद(ले अ रविनचन्द्र ढकालवाट हिनामिना)	१५०९८५००.००			ख शशर्त अनुदान प्रदेश	०.००	
ख) बैक	५०४०४९३६.७८			ग वितिय समानिकरण अनुदान संघिय	७९४२८४३.४४	
कर्मचारी कल्याण कोष	३१८२१९.००			घ वितिय समानिकरण अनुदान प्रदेश	३५४४०००.००	
मर्मत संभार कोष	५११५५६६.००			ङ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम	३७२०८६००.००	
प्रकोप व्यवस्थापन कोष	२७२९८४९.००			च जि स स अनुदान	२४०००.००	
समपुरक कोष	७८६०४०३.९४			छ स्थानिय शासन तथा सा वि कार्यक्रम	३०५०००.००	
धरौटी	४५२४३.००			ज प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	९३१२३०.००	
राजश्व (आन्तरिक आय)		८३७२४०७१.५५		झ राष्ट्रपति चुरे कार्यक्रम	११३०१७०१.००	
क) आन्तरिक राजश्व	५५३४२२०.६०			ञ गरिवसँग विश्वेश्वर	०.००	
ख) अन्य आय(जनसहभागिता)	६६२२९५०.५६		२	**पुजीगत खर्च**		११६२६१६४४.४०
ग) राजश्व वाँडफाड	७१५६६९००.३९			क शशर्त अनुदान संघिय	१३१६०००.००	
वित्तिय हस्तान्तरण (संघिय सरकार)		३२८६५२०००.००		ख शशर्त अनुदान प्रदेश	२१८२७९९२.००	

वितिय समानिकरण अनुदान	११४३०००००.००			ग वितिय समानिकरण अनुदान संघिय	८२०५७८५४.४०	
ससर्त अनुदान	१४५६१८०००.००			घ सडक वोर्ड	९०००००.००	
सडक वोर्ड नेपाल	९०००००.००			ङ जि स स अनुदान	७८७९०१.००	
गरिवसँग विश्वेश्वर	६०००००.००			च संघिय पुर्वाधार विकास कार्यक्रम	९३७१८९७.००	
जि स स अनुदान	१७३४०००.००		३	**आन्तरिक आय खर्च**		७००२३१७१.१६
राष्ट्रपति चुरे कार्यक्रम	१२००००००.००			क आन्तरिक राजश्व	६६२२९५०.५६	
संघिय पुर्वाधार विकास कार्यक्रम	१०१४९०००.००			ख) अन्य आय(जनसहभागिता)	५५३४२२०.६०	
सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम	४१४२५००००.००			ग) राजश्व बाँडफाड	५७८६६०००.००	
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	१६२१०००.००		४	**कोष खर्च**		३३५४५३७२.४०
स्थानिय शासन तथा सा वि कार्यक्रम	३०५०००.००			समपुरक कोष	१७७४९७८७.४०	
प्रदेश सरकारवाट प्राप्त अनुदान	३५४४०००.००	२६९४९०००.००		मर्मत संभार कोष	१३१५९९६४.००	
समानिकरण अनुदान	२३४०५०००.००			कर्मचारी कल्याण कोष	०.००	
ससर्त अनुदान				प्रकोष व्यवस्थापन कोष	२६३५६२१.००	
धरौटी		५९००१०३.००	५	**धरौटी फिर्ता**		३६००००.००
			६	**वैंक मौज्दात**		७७९९१२४९.८७
				संचित कोष	६३६३७३६५.३३	
				समपुरक कोष	५२२०४८९.५४	
				मर्मत संभार कोष	३५६०२.००	
				कर्मचारी कल्याण कोष	४१८२१९.००	
				प्रकोष व्यवस्थापन कोष	३०९४२२८.००	
				धरौटी	५५८५३४६.००	
				संघिय ससर्त अनुदान फिर्ता		२६१६३८९९.००
				प्रदेश ससर्त अनुदान फिर्ता		१५७७००८.००
				लेखा अधिकृत रविनचन्द्र ढकालवाट हिनामिना		१५०९८५००.००
जम्मा		**५२६७९७८९२.२७**				**५२६७९७८९२.२७**

बेरुजू दफा	लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजु रकम
१.	**खर्च गर्ने अख्तियारी र कार्यविधि -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ वमोजिम सभावाट वजेट स्वीकृत भएको सात दिन भित्र प्रमुख वा अध्यक्षले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई वजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्ने व्यवस्था छ । प्रशासकीय अधिकृतले १५ दिन भित्र वडा सचिवलाई कार्यक्रम र वजेट सहित प्रचलित कानून वमोजिम खर्च गर्ने अख्तियारी दिनुपर्ने व्यवस्था छ । आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को आय व्ययको प्रक्षेपण २०७५ असार २९ मा सभावाट स्वीकृत भएको र स्वीकृत भएको ७ दिन भित्र नै प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई खर्च गर्ने अख्तियारी उपलब्ध गराएको छ । खर्च गर्ने आर्थिक कार्यविधि नवनाएको कारण आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ वमोजिम आर्थिक कारोबार सञ्चालन गर्ने उल्लेख गरेको छ ।	
२.	**वजेट पेश गर्ने तथा पारित गर्ने -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ वमोजिम स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजश्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकावाट स्वीकृत गराई आषाढ १० गते भित्र सभामा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । आय व्ययको अनुमान साथ गत वर्षको वास्तविक आय व्यय, चालु आर्थिक वर्षको अन्तिम सम्ममा हुने आय व्ययको संशोधित अनुमान तथा आगामी आर्थिक वर्षको योजना तथा कार्यक्रम र आय व्ययको अनुमानित विवरण सभामा पेश गरी १५ दिन भित्र छलफल सम्पन्न गरी आषाढ भित्र नै पारीत गर्नुपर्ने व्यवस्था अनुसार नगर सभाले चालु आर्थिक वर्षको आय व्ययको अनुमान र आगामी आर्थिक वर्षमा सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रम र आय व्ययको अनुमानीत विवरण २०७५ आषाढ १० भित्र सम्पन्न गरेको र २०७५।३।२९ मा स्वीकृत गरेको छ ।	
३.	**मध्यकालीन खर्च संरचना -** अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ मा स्थानीय तहले सार्वजनिक खर्चको विवरण तयार गर्दा आगामी तीन आर्थिक वर्षमा हुने खर्चको प्रक्षेपण सहित देहायको विवरण सहित मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले उक्त बमोजिम खर्चको मध्यकालीन खर्च संरचना समेत तयार गर्नुपर्दछ । (क) प्रस्तावित योजनाको उद्देश्य, (ख) प्रस्तावित योजनाको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्न वा खर्च छुटयाउन आवश्यकताको पुष्ट्याई, (ग) प्रस्तावित योजना कार्यान्वयन हुन सक्ने आर्थिक वर्ष र त्यसपछिका दुई आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुन सक्ने प्रतिफल र उपलब्धि, (घ) प्रस्तावित योजना लागू गर्न आवश्यक पर्ने खर्चको विवरण (ङ) खर्च व्यहोर्ने स्रोत र खर्च गरिएको रकमबाट प्राप्त हुन सक्ने प्रतिफल र उपलब्धिको प्रक्षेपण, (च) प्रस्तावित योजनाको मध्यम अवधिको खर्चको रणनीति र त्यसको वार्षिक खर्चसगँको तादाम्यता, (छ) सञ्चालित योजना भए गत आर्थिक वर्षमा छुटयाइएको खर्च अनुसार लक्ष्य हासिल भए नभएको यथार्थ विवरण ।	
४.	**आन्तरीक नियन्त्रण प्रणाली -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो कार्यालयवाट सम्पादन गरिने कार्य मितव्ययी, प्रभावकारी, नियमितता र दक्षतापूर्ण ढंगबाट सम्पादन गर्न र वित्तीय प्रतिवेदन प्रणालीलाई विश्वसनीय वनाउन तथा प्रचलित कानून वमोजिम कार्य सम्पादन गर्न आ-आफ्नो कामको प्रकृती अनुसारको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले यस किसिमको कार्यविधि वनाएको छैन । जसवाट कार्यालयवाट सम्पादन गरिने कार्य मितव्ययी, प्रभावकारी, नियमितता र दक्षतापूर्ण ढंगवाट सम्पादन गर्न र वित्तीय प्रतिवेदन प्रणालीलाई विश्वसनीय बनाउन समस्या परेको स्थिति रहेको छ । आन्तरिक नियन्त्रण सम्वन्धी अन्य व्यहोराहरु देहायमा उल्लेख छ । ● लागत अनुमान तयार नगरी वस्तु,सेवा खरीद गरेको, ● सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ११२ बमोजिम निर्माण कार्यको बिमा गराउनु पर्ने व्यवस्था छ तर विमा गर्ने परीपाटीको विकास नभएको ● उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमको पहिचान गरी निराकरण नगरेको, (आर्थिक कार्यविधि नियमावली,२०६४ को नियम ९५) ● जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन वमोजिम मर्मत तथा लिलाम गर्नुपर्ने भनी उल्लेख भएकोमा सो को कार्यान्वयन नभएको, (आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०६४को नियम ५०.३)	

	● कार्यालयले वर्षभरी सम्पादन गरेको कामको वार्षिक आर्थिक कारोवार प्रतिवेदन तयार नगरेको, (आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४को नियम ९०.१ अनुसुची १४) ● केही योजनाको लागत अनुमान तयार, स्वीकृति, नापी मूल्याङ्कन, ठेक्का विल, कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनमा स्वीकृत गरेको मिति उल्लेख नगरेको, ● भ्रमण अभिलेख खाता नराखेको, (भ्रमण खर्च नियमावली २०६४ को दफा २१) ● भ्रमण प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्ने गरेको नपाईएको, ● उपभोक्ता समितिवाट निर्माण सम्वन्धी कार्य गर्दा सार्वजनिक खरीद ऐन तथा खरीद नियमावली वमोजिमको खरीद विधि नअपनाएको, (सार्वजनिक खरीद ऐनको दफा ३.१) आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्थाले नियमितता, मितव्ययिता, पारदर्शिता र सेवा प्रवाहमा असर पर्ने भएकोले उल्लेखित नियमको प्रावधान पालना गरी उपर्युक्त विषयमा सुधार गर्नुपर्दछ ।	
५.	**श्रोत अनुमान तथा वजेट सिमा -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ वमोजिम नगरपालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजश्व वाँडफाँडवाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र वजेट सिमा निर्धारण गर्न ४ सदस्यीय समिति गठनको व्यवस्था छ । उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, सन्तुलित वितरणमा वजेट सिमा निर्धारण, वजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, वजेट तर्जुमा मार्गदर्शन गर्नुपर्ने र कार्यपालिकामा पेश गर्ने कानुनी व्यवस्था रहेकोमा विषयगत क्षेत्र तथा पूर्वाधार क्षेत्रमा रकम विनियोजन गरी योजना छनौट तथा सोको प्राथमिकीकरण गरी आंशिक रुपमा कार्यान्यनमा ल्याएता पनि ठुला पूर्वाधार क्षेत्रलाई वजेटको प्राथमिकतामा नराखेकोले साना, ठुला, मझौला पूर्वाधार क्षेत्रको विकासमा वजेट व्यवस्थापन गरी आगामी दिनमा कार्यान्वयनमा ल्याउन सकिने छनौट गरीनु पर्दछ । वजेट तथा श्रोतको प्राथमिकता तयार गरी योजना कार्यान्वयनमा ल्याउने तर्फ विशेष ध्यान पुग्नु आवश्यक छ ।	
६.	**अनुमानमा घटी आय - नगर**पालीकाले पेश गरेको आय व्ययको अनुमानमा आन्तरिक आय तर्फ कर, सेवा शुल्क, दस्तुर वापत अनुमानित रु.३,०८,८०,०००।०० आय प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५।७६ मा रु.५५३४२२०.६० अर्थात अनुमानको तुलनामा ८२.१४प्रतिशत घटी आय प्राप्त गरेको छ । आयको अनुमान र वास्तविक प्राप्ति विच धेरै फरक परेको कारण पहिचान गरी वास्तविक श्रोतको यथार्थता एकिन गरी आय आर्जन गर्ने तर्फ विशेष रुपले ध्यान दिन आवश्यक देखियो ।	
७.	**आन्तरिक ऋण -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६८ बमोजिम नगरपालिकाले वित्त आयोगको सिफारिसमा सम्वन्धित सभावाट स्वीकृत गरी उत्पादनशील, रोजगारमुलक, आन्तरिक आयवृद्धि तथा पूँजीगत कार्यका लागि आन्तरिक ऋण लिन सक्ने व्यवस्था छ । यस नगरपालिकाले यो वर्ष आन्तरिक ऋण लिएको देखिएन ।	
८.	**स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख** - स्थानीय तह सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ वमोजिम नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको आधारभुत तथ्याकं संकलन, अभिलेख र सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । नगरले स्थानीय तथ्यांक सम्वन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको देखिएन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्यांकले महत्वपुर्ण भूमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्य अगाडी वढाउन आवश्यक छ । तथ्यांक वेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, वजेट, प्रक्रिया र कार्यावन्यनले उचित सार्थकता नपाउने हुँदा यस तर्फ नगरपालिकाले अभिलेख व्यवस्थापन गर्न जरुरी छ ।	
९.	**कर्मचारी व्यवस्था –** निजामती सेवा ऐन, २०४९ वमोजिम कर्मचारी पदपुर्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर नगरपालिकामा रहने कर्मचारी दरवन्दी एकिन गरी पदपूतिको कुनै कारवाही गरेको देखिएन ।	
१०.	**एकीकृत विवरण -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७२ वमोजिम प्रत्येक आर्थिक वर्ष र आय व्ययको एकिकृत लेखा वनाई पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले तयार गरेको एकिकृत आर्थिक विवरणमा सबै विषयगत क्षेत्रको कारोवार समेटेको छैन । गरिवी निवारण कोषको समूहगत परिचालन प्राप्त गर्नुपर्ने श्रोतलाई र म.स्व.से. कल्याणकोषको हिसावमा खुलासा नगरेकोले थप श्रोत पहिचान गरी कारोवार समेटनु पर्दछ ।	
११.	**वित्तीय जवाफदेहिता पालना -** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ४५ मा अधिकार प्राप्त अधिकारीले सरकारी रकम निकासा दिंदा वा खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारीता र औचित्यको दृष्टिकोणले आम्दानी, खर्च, लेखा र त्यसको जिन्सी, नगद मौज्दात तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी व्यवस्था र नियम पर्याप्त छन् र तिनीहरुको पालना गरिएको छ भन्ने कुरामा विश्वस्त हुनुपर्ने उल्लेख छ । नगरपालिकाले नियम विपरीत कार्यमा रु. १,१७,४५,७२६.५० खर्च गरेकोले नियमावलीको पालना गरेको देखिएन ।	

१२.	**बक्यौता रकम असुली** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ९ मा वित्तीय अधिकार क्षेत्र अर्न्तगत विभिन्न कर तथा शुल्क लगाउने र आय ठेक्का वापत वक्यौता रकम समेत असुली गर्ने व्यवस्था छ । उठनुपर्ने रकमको आयगत लगत तयार गरेको छैन । आय ठेक्का, सम्पत्ति विक्री, मालपोत, अन्तशुल्क, आय ठेक्का, कर दस्तुरको वडागत लागत तयार नगरेवाट वक्यौता देखिन सक्ने अवस्था रहेन । उठनुपर्ने राजस्वको समष्टिगत लगत तयार गरी उठनुपर्ने र वास्तविक प्राप्तीको अभिलेख तयार गर्नुपर्ने र सोही अनुसार आयको लेखाङ्कन तथा प्राप्त हुनुपर्ने आयको लेखा हिसाव तयार गर्ने तर्फ विशेष रुपमा ध्यान दिनुपर्दछ ।	
१३.	**राजश्व कारोबारको लेखा-** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम नियम ९२(१) मा प्रत्येक कार्यालयले राजश्वको लेखा महालेखापरीक्षकको कार्यालयवाट स्वीकृत ढाँचामा राख्नुपर्ने उल्लेख छ । कार्यालयले राजश्व आम्दानी तर्फ म.ले.प.फा.नं. १०८ र २३ नराखेको तथा दैनिक राजश्व असूलीको भौंचर उठाएको देखिएन । नियमावलीको व्यवस्था अनुसार म.ले.प.फा.नं. १०८ र म.ले.प.फा.नं. २३ राखि राजश्व असूली लेखा व्यवस्थित गर्नुपर्दछ । साथै असुली रकम असुल भएको भोलीपल्ट दाखिला गर्नुपर्नेमा वडा कार्यालयले मासिक/त्रैमासिक रुपमा दाखिला गर्ने गरेको देखियो । असुली रकम नियमानुसार समय मै दाखिला गर्नुपर्दछ । आम्दानी जस्तो संवेदनशील विषयमा गम्भीर भई अनिवार्य रूपमा राख्नुपर्ने दैनीक आम्दानी एवं बैङ्क दाखिला खाताहरूको प्रयोग गरी आन्तरिक आयलाई व्यवस्थित बनाउनु पर्ने देखिन्छ ।	
१४.	**रसीद नियन्त्रण खाता-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार स्थानीय तहले आन्तरिक आम्दानी हुने रकमहरूको नगदी रसिद कट्टा गरी त्यसलाई दैनीक आम्दानी किताबमा प्रविष्टी गरी तोकिएको समयमा बैङ्क दाखिला खातामा प्रविष्ट गर्नुपर्दछ । कार्यालयले राजश्व असूलीमा प्रयोग हुने रसिद के कति छपाई गर्यो, गत विगतका कति रसीद बाँकी थिए र यो वर्ष खर्च भई के कति आगामी वर्षको लागि जिम्मेवारी सारेको छ तथा वडाहरुमा के कति रसीद पठाएको हो सो खुल्ने रसीद नियन्त्रण खाता राख्ने नगरेकोले राजश्व असूलीमा प्रयोग हुने रसीद उपर्युक्त ढङ्गवाट प्रयोग भएको छ भन्न सकिने आधार भएन । रसीदको प्रयोगलाई व्यवस्थित बनाइनुपर्दछ ।	
१५.	**सम्पत्ति हस्तान्तरण -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७, ९८ र १०४ अनुसार विषयगत कार्यालयको चल अचल सम्पत्ति, दायित्व तथा अभिलेख त्यसरी कायम भएका नगरपालिका वा नगरपालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुने व्यवस्था छ । यसरी हस्तान्तरण हुने सम्पूर्ण सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत खाता २०७५ असार मसान्त भित्र स्थानीय तहले तयार गरी प्रतिबेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा नगरपालिकाले वडागत समेत सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत तयार नगरेको, कम्प्युटर, ल्यापटप, प्रिन्टर, मोबाईल फोन सेट र अन्य फर्निचर जस्ता मूल्यवान समानहरु जिम्मेवारी सार्ने गरेको पाईएन । यसरी जिन्सी मालसामानको आम्दानी नजनाउँदा जिन्सी मालसामानहरु हराउन, हिनामिना हुन सक्ने हुँदा खरिद गरिएका मालसामानहरुको प्रकृति अनुसार सम्बन्धित जिन्सी खातामा आम्दानी जनाई जिन्सी खाता अद्यावधिक गर्नुपर्दछ ।	
१६.	**स्रोत नक्सा -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४को दफा ११ बमोजिम प्रत्येक नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अबस्था, प्राकृतिक श्रोत अर्न्तगत खानी, जंगल तथा अन्य श्रोत, पूर्वाधार अर्न्तगत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्सांकन वा नगरपालिकाको प्रोफाईल तयार गर्नुपर्नेमा सो तयार गरेको पाईएन ।	
१७.	**कन्टिन्जेन्सी खर्च-** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १० अनुसूची १ अनुसार कन्टीन्जेन्सी खर्चको व्यवस्था गरेको छ । मिति २०७०।१।१५ को नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार कन्टीन्जेन्सीमध्ये ६०% चालु प्रकृतिको र ४०% पुँजिगत प्रकृतिको खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले कन्टीन्जेन्सी खर्चको लगत राखी नगरी नहुने खर्चमा मात्र कन्टीन्जेन्सीबाट खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।	
	राजस्व तर्फ	
१८.	**मुल्य अभिवृद्धि कर असुली नगरेको -** मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२ र नियमावली २०५४ अनुसार आय ठेक्कामा मुल्य अभिवृद्धि कर असुली गरी दाखीला गर्नु पर्नेमा यस वर्ष पालिकावाट आय ठेक्का वन्दोवस्त भएका तपसिलको आय ठेक्काहरुमा मुल्य अभिवृद्धि करको रकम असूल गरी दाखिला गरेको नदेखिएकोले असुल गरी संघीय राजश्व खातामा जम्मा भएको प्रमाण पेश हुनुपर्ने रु.	३५१०००

सि.नं	ठेक्का लागेको क्षेत्र	ठेक्का लिनेको नाम	ठेक्का कर वाहेक रकम	मुल्य अभिवृद्धि कर दाखिला बाँकी
१	निकासी कर	मदनकुमार समाल मगर	१९८००००	२५७४००
२	पटके सवारी कर	दिलकुमार लिङदम	४५००००	५८५००

३	हाट वजार कर	मान वहादुर सिजाली मगर	२७००००	३५१००
	जम्मा		२७००००००	३५१०००

१९. **सम्झौता अनुसार आय ठेक्काको रकम प्राप्त नगरेको -** कुनै पनि कार्यालयले दुइ पक्षको बिचमा भएको सम्झौता अनुसार आय ठेक्काको रकम सम्झौतामा उल्लेख भएका शर्त अनुसार आम्दानी गर्नुपर्नेमा देहायका ठेक्कावाट सम्झौता अनुसार आम्दानी गरेको नदेखिएकोले यथाशीघ्र असुल गरी स्थानीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने रु.

सि.नं.	व्यवसायीको नाम	सम्झौता रकम	दाखिला गरेको रकम	दाखिला गर्न बाकी
१	निकासी कर	१९८००००	२७००००	१७१००००
२	पटके सवारी कर	४५००००	१५००००	३०००००
जम्मा		२४३००००	४२००००	२०१००००

२०१००००

२०. सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा ५२(क) अनुसार मोबिलाइजेसन पेश्की दिने व्यवस्था छ । सो पेश्की सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ११३ बमोजिम फछ्र्यौट गर्नुपर्ने उल्लेख भएकोमा देहायको निर्माण व्यवसायहरुलाई उपलब्ध गराएको मोबिलाइजेसन पेश्की कानूनमा उल्लेखित व्यवस्थाको पालना गरी फछ्र्यौट हुनुपर्ने रु.

भौ.नं. र मिति	निर्माण व्यवसायिको नाम	पेश्की रकम
२०७६।३।१८	आशिर्वाद निर्माण सेवा प्रा.लि.	२००००००
२०७६।०३।३०	अभिवन निर्माण सेवा	८७७३३४
जम्मा		२८७७३३४

२८७७३३४

शशर्त

२१. **औषधीको जिन्सी -२६।२०७५।९।२** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४को नियम ४७ मा कार्यलयमा प्राप्त हुन आएका जिन्सी मालसामानहरुको विवरण र मुल्य समेत खुलाई जिन्सी कितावमा ७ दिन भित्र आम्दानी वाँध्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । निःशुल्क स्वास्थ्य सेवाको लागि रु.१४९९९१४।०० को औषधी खरिद गरेकोमा अधिकांश औषधीहरुको जिन्सी खातामा आम्दानी वाँधेको पाइएन । कतिपय औषधीहरुको अघिल्लो बर्षको मौज्दात यस वर्ष जिम्मेवारी सार्नुपर्नेमा सारेको पाईएन । विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा औषधी पठाउदा जिन्सी खातामा खर्च घटाएकोमा हस्तान्तरण फाराम नम्वर उल्लेख भएको पाइएन । अन्यत्र स्वास्थ्य संस्थामा औषधी पठाउदा माग फाराम, हस्तान्तरण फारामको आधारमा पठाई सम्वन्धित स्वास्थ्य संस्थाले जिन्सी खातामा आम्दानी नवाँधेको,खाता प्रमाणित नगरेको देखियो । कार्यालयले जिन्सी खातामा आम्दानी नवाँधेको कारणले औषधीको प्राप्ति, खर्च र मौज्दातको अवस्था एकिन गर्न सकिएन । अत औषधीको गत वर्षको मौज्दात, यस वर्षको प्राप्ति र खरिद, खर्च र वाँकीको विवरण देखिने गरी जिन्सी खाता अद्यावधिक गरी विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा पठाएको औषधीको सम्वन्धित स्वास्थ्य संस्थाले जिन्सी खातामा आम्दानी वाँधेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

१४९९९१४

२२. **निशुल्क वितरण हुने औषधिको प्राप्ति, उपयोग र मौज्दातको अवस्था -** यस कार्यालयवाट खरिद भएका र अन्यत्रवाट हस्तान्तरण भई आएका ५ प्रकारका औषधिको प्राप्ति, उपयोग र मौज्दातको स्थितिको परिक्षण गर्दा देखिएको व्यहोरा देहायवमोजिम रहेको छ ।

सि.नः	औषधिको नाम	यस वर्षको खरिद तथा प्राप्ति	यस वर्षको खर्च	वाँकी मौज्दात	निशुल्क को लोगो	म्याद सकिने मिति

१	Ciprofloxacin 500mg tab				छ	july2021
२	Paracetemole 500mg tab				छ	august2022
३	Hyoscine 500mg tab				छ	june 2021
४	Amlodipine 5mg tab				छ	april 2020
५	Povidine iodine solution bottle				छ	december2020

औषधीको मौज्दात प्रणाली स्तरीय हुन सोको प्राप्ति,निकासी र वांकी विच सन्तुलन कायम रहनु पर्दछ । तर नगरपालिकाले विवरण व्यवस्थित नराखेकोले यथार्थ स्थितिको विश्लेषण गर्न सकिएन । Authorised Stock Level, Emergeny Order point, औषधी प्राप्त हुने र वितरण समय, Lead time, Maximum consumptionआइटम, Minimum consumption आइटमको आधारमा खरिद प्राप्ती एवं मौज्दात अवस्थाको निर्धारण गर्नु पर्नेमा गरेको छैन । आवश्यकताको आधारमा खरिद र प्राप्त प्रक्रिया निर्धारण नगरेको हुँदा मौज्दातको अवस्था अधिकतम रुपले घटी एवं बढी समेत देखिन सक्छ। साथै मौज्दातमा अधिक औषधी रहँदा म्याद भुक्तानी हुन सक्ने र सेवा प्रवाहमा असर हुने सम्भावना रहेकोले औषधीको माग पहिचान गरी खरिद र खर्च वीच सन्तुलन कायम गर्नु पर्दछ भने Pushing system लाई निरुत्साहित गरी जनतालाई निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउने तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।

चालु

२३. **उपभोक्ता समिति मार्फत समान खरीद गरेको** - सार्वजनिक खरीद नियमावली २०६४ को नियम ९७ मा निर्माण कार्य मात्र उपभोक्ता समितिवाट गराउन सकिने उल्लेख छ । तर नगरपालिकाले देहाय अनुसारको समान खरीद उपभोक्ता समितिवाट गराएको अनियमित देखिएको रु. **४५०५१७२**

भौ.नं मिति	कामको विवरण	रकम
२३७।२०७६।०३।१०	वोयर वोका खरीद वडा नं ४	४२६०००
२४३।२०७६।०३।१३	सुपारीको विरुवा खरीद	१५००००
२५३।२०७६।०३।१८	सुपारीको विरुवा खरीद	२८००००
२७५।२०७६।०३।२२	च्यापकटर खरीद	२६००००
२९३।२०७६।०३।२५	वोयर वोका खरीद वडा नं ४	६०००००
२९४।२०७६।०३।२५	वोयर वोका खरीद	५०००००
११२।२०७५।११।२६	हेमलाल खोल्सी देखि छिवा खोला हयुमपाइप खरीद	२२८९१७२
जम्मा		४५०५१७२

संघीय पूजीगत तर्फ

२४. **मूल्य अभिवृद्धि कर भुक्तानी -** मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५४ (संसोधन २०७६) अनुसार, ६.५ प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर भुक्तानी गर्ने कार्यालयले सम्वन्धित करदाताको खातामा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । तर कार्यालयले देहाय अनुसारको फर्महरुलाई रु.१७२४४५।०० मूल्य अभिवृद्धि कर नगरी कटटा भुक्तानी गरेकोले सो रकम असुल गरी सघीय सञ्चित कोष दाखीला गर्नुपर्ने रु. **१०४५२०**

भौ.नं. र मिति	फर्मको नाम	मु. अ. कर	आधा कर
१४।२०७६।२०७६।०३।२६	कुन्वोसाङ्ग निर्माण सेवा	११७०००	५८५००
२१।२०७६।०३।३०	कुन्वोसाङ्ग निर्माण सेवा	९२०४०	४६०२०
जम्मा		२०९०४०	१०४५२०

<table>
<tr><td></td><td>आन्तरिक लेखापरिक्षणवाट देखिएको व्यहोराहरु</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>नगरपालिका चालु</td><td></td></tr>
<tr><td>२५.</td><td>बढी ग्रेड - ७३-२०७५।९।१० कार्यालयमा कार्यरत श्री द्रोण पोखरेलले २०७५ मंसिर देखि २०७५ चैत सम्मको तलब भुक्तानी गर्दा मासिक १ ग्रेड रु १०१७।०० का दरले बढी भुक्तानी लिएको रु ५०८५।०० र सो को कर्मचारी संचय कोष थप रकम रु ५०८।५० गरी जम्मा रु ५५९३।५० निजबाट असुलउपर गर्नुपर्ने रु.</td><td>५५९३</td></tr>
<tr><td>२६.</td><td>बितरण भरपाई नभएको - २९७-२०७६।३।२७ खरीदार रमेश गिरीले आर्थिक विकास कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न जातका फलफूलहरु खरीद बापत १२३८ लिचिको बिरुवा प्रतिगोटा रु ५५।०० का दरले जम्मा रु ६९७४०।०० खरीद गरिएकोमा सो विरुवा बितरण गरेको भरपाइमा ७६७ विरुवा मात्र पेश भएको हुँदा बाँकी ५०१ विरुवा बितरणको भरपाइ पेश गर्नुपर्ने रु.</td><td>२७५५५</td></tr>
<tr><td></td><td>सर्सत चालु</td><td></td></tr>
<tr><td>२७.</td><td>तलब भत्ता ग्रेड बढी - १२०-२०७५।११।२८ कार्यालयमा कार्यरत निम्न कर्मचारीको तलब भत्ता भुक्तानी गर्दा बढी भुक्तानी भएको रकम असूल उपर गरी दाखिला गर्नुपर्ने रु
<table>
<tr><td>कर्मचारीको नाम</td><td>विवरण</td><td>बढी रकम</td></tr>
<tr><td>अ हे व चौथो दीपेन्द्र कुमार महतो</td><td>२ महिनाको ग्रेड रु ७३९ का दरले रु १४७८।०० र कर्मचारी संचयकोष थप रु १४७।८० गरी जम्मा रु</td><td>१६२५.८०</td></tr>
<tr><td>अ हे व चौथो अनिता खतिवडा</td><td>चाडपर्व खर्च समेत १३ महिनाको ग्रेड रु ७३९ का दरले ९६०७।०० र कर्मचारी संचयकोष थप रु ९६०।७० गरी जम्मा रु</td><td>१०५६७.७०</td></tr>
<tr><td colspan="2">जम्मा</td><td>१२१९३.५</td></tr>
</table></td><td>१२१९३.५०</td></tr>
<tr><td></td><td>सशर्त पुँजीगत</td><td></td></tr>
<tr><td>२८.</td><td>मोविलाइजेशन पेश्की बढी - २५४-२०७६।०३।१८ कार्यालय भवन निर्माण कार्यका लागि आर्शिवाद निर्माण सेवालाई मोविलाइजेशन पेश्की रु २९८००००।०० दिएकोमा बैंकबाट पेश्की जमानत रु २६०००००।०० मात्र पेश भएको हुँदा रु ३८००००।०० जमानत भन्दा बढी पेश्की दिएकोले सो रकम असुल गर्नुपर्ने रु</td><td>३८००००</td></tr>
<tr><td>२९.</td><td>आर्थिक विवरण - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार नगरपालिकाको लेखा दोहोरो श्रेस्ता प्रणालीको सिद्धान्तमा आधारित प्रोदभावी लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले सो अनुसार लेखा राखेको देखिएन । यसरी तयार गरिएका आर्थिक विवरणले वास्तविक आय र खर्च, सम्पत्ति र दायित्वको स्थिति देखाउदैन भने शीर्षकगत खर्चको अवस्था समेत मुल्याङ्कन गर्न सकिने स्थिति देखिएन ।</td><td></td></tr>
<tr><td>३०.</td><td>कल्याण कोष - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९१ वमोजिम स्थानीय तहले स्थानीय सेवाका कर्मचारीले निजको सेवा शर्त तथा कानून वमोजिम अवकाश हुँदा प्राप्त गर्ने योगदानमा आधारित उपदान, औषधी उपचार लगायतका सुविधा उपलव्ध गराउन अवकास कोषको स्थापना गर्ने व्यवस्था छ । कोषको व्यवस्था अनुरुप स्थानीय तहले कार्यालयलाई कर्मचारी कल्याण कोषको लागि आवश्यक पर्ने रकम जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । माइ नगरपालिका अर्न्तगत कार्यरत स्थानीय सेवाका कर्मचारीको लागि सेवा वा पद वाट अलग हुँदा दिनुपर्ने अवकाश सुविधाको कल्याण कोष स्थापना गरेको तर पर्याप्त दायित्व सिर्जना गरेको छैन ।</td><td></td></tr>
<tr><td>३१.</td><td>प्राकृतिक तथा व्यवसाय कर - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा नगरपालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनूपर्ने व्यवस्था रहेको छ । नगरपालिकाको कार्यालयले व्यवसायीहरुको लगत राखी राजस्व असुल गर्नूपर्नेमा व्यवसायीहरुको लगत राखेको तथा सम्पुर्ण व्यवसायीहरुबाट कर रकम संकलन गरेको पाईएन । नगरपालिकाले व्यक्तिगत स्वघोषणाका आधारमा मात्र व्यवसाय दर्ता र नविकरण गर्ने गरेको तथा व्यवसाय दर्ता नभएका व्यवसायहरुको अनुगमन गरेको पाईएन । लेखापरीक्षणका क्रममा नगरपालिकामा अवस्थित व्यवसायीक संस्थाहरुको व्यवसाय दर्ता भएको प्रमाण लेखापरीक्षणार्थ पेश नभएकोले व्यवसाय कर एकिन गर्न सकिएन । नगरपालिका क्षेत्र भित्रका व्यवसायीको अभिलेख व्यवस्थित गरी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ ।</td><td></td></tr>
</table>

३२.	**सवारी कर -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ मा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी दर्ता तथा वार्षिक सवारी कर र आफ्नो क्षेत्रमा आउने सबै प्रकारको सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी कर उठाउने उल्लेख छ। सम्वन्धित निकायसँग अबिलम्ब समन्वय गरी हरेक वर्ष दर्ता हुने सवारीको अभिलेख व्यवस्थित गरी कर असूलीलाई प्रभाबकारी बनाउने तर्फ सम्वन्धित निकायको ध्यान जानु पर्दछ।	
३३.	**मनोरञ्जन कर -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ बमोजिम सिनेमा, भिडियो हल, सांस्कृतिक प्रदर्शन हल, संगित, थियटर मनोरञ्जन प्रदर्शन स्थल, ऐतिहासिक स्थलको प्रवेश शूल्कमा कर लिनुपर्ने व्यवस्था छ। आर्थिक वर्ष २०७४।७५ मा नगरपालिकाले कूनै पनि कर संकलन गरेको पाईएन। यस नगरपालिकाको क्षेत्रभित्रवाट उठ्नु पर्ने मनोरञ्जन कर एकिन गरी असुल गर्नुपर्दछ।	
३४.	**अनुगमन प्रतिवेदन -** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ वमोजिम अनुगमन भएका कार्यको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्दछ।नगरपालिकाका विभिन्न पदाधिकारीहरुवाट विभिन्न समयमा योजना तथा अन्य कार्यक्रम सञ्चालनको संभाव्यता अध्ययन, अनुगमन, निरीक्षण तथा भ्रमण भएकोमा अनुगमन तथा निरीक्षण प्रतिवेदन पेश गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्दछ।	
३५.	**योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ वमोजिम स्थानीय तहले योजना वनाउँदा सहभागितामूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त योजना छनौट गरी प्राथमिकीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। साथै योजना वनाउँदा मध्यम तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सूची समेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने व्यवस्था छ। तर नगरपालिकाले साना साना योजना छनौट गरेको भएतापनि प्याकेज वनाइ वोलपत्रको माध्यामद्धारा गर्न सकिने सम्भावना हुदाहुदै पटक पटक उपभोक्ता समितिवाट कार्य गराएकोले ठुला योजना छनौटलाई प्राथमिकतामा राखी विकास निर्माणलाइ मितव्ययी,प्रभावकारी र उपलव्धिमुलक वनाउन सम्वद्ध सवै पक्षको गम्भीर ध्यानाकर्षण हुनु पर्ने देखियो।	
३६.	**गुणस्तर परिक्षण -** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५(१) अनुसार सार्वजनिक निकायले आपुर्ति गरेका मालसामान सम्झौतामा उल्लेखित प्राविधिक स्पेशिफिकेसन र गुणस्तर वमोजिम भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने व्यवस्था छ। योजनामा प्रयोग भएको सामानको गुणस्तर परीक्षण गरेको पाइएन। गुणस्तर परीक्षणको व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ।	
३७.	**योजनागत लक्ष्य प्रगति-** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम २४ मा चौमासिक प्रगति विवरण पेश गर्ने व्यवस्था छ। कार्यालयले सञ्चालन गरेका जिल्लास्तरिय तथा केन्द्रिय स्तरिय आयोजनामध्ये सबै आयोजनाको उपर्युक्त नियम बमोजिम अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा प्रगति विवरण दिएको देखिएन। जसवाट सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमको कार्य सम्पादन र प्रगति सम्वन्धमा एकिन गर्न तथा नगरपालिकाबाट सञ्चालित कार्यक्रमको उपलब्धि सम्वन्धमा विश्लेषण गर्न सकिएन। नियमावलीले तोके वमोजिमको ढांचामा क्रियाकलापगत परिमाण र खर्च देखिने गरी प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने देखिन्छ।	
३८.	**सभाको निर्णय कार्यान्वयन -** मिति २०७५।०३।१० मा सम्पन्न नगर परीषद्बाट पारित कार्यक्रम र कार्यान्वयनको अवस्था को Follow up Register अभिलेख राखेको नदेखिँदा विश्लेषण गर्न सकिएन	
३९.	**सामाजिक सुरक्षा भत्ता -** संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको पंस. ०७४।०७५, चं नं. १०६४ मिति ०७५।३।३१ पत्रानुसार शसर्त अनुदानको रकम मध्ये खर्च नभई बाँकी रहेमा संघीय संचित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। नगरपालिकाको कार्यालयलाई यो वर्ष सामाजिक सुरक्षाको अर्न्तगत कुल रु. ४१४२५०००.०० निकासा एवम अनुसार खर्च गरेको पाइयो। सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७२ को परिच्छेद-६ दफा १८ (क) मा केन्द्रिय पञ्जिकरण विभागले भत्ता पाउने लाभग्राहीको सम्पूर्ण विवरण व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा प्रविष्टी गराउने र दफा १८(ग) मा उक्त पद्धति लागू भएपछि सबै विवरण सो प्रणालीमा प्रविष्टी गरी अद्यावधिक गर्ने जिम्मेवारी सामाजिक सुरक्षाको अख्तियारी पाउने सम्बन्धित स्थानीय तहको हुने व्यवस्था गरेको छ। केन्द्रिय पञ्जिकरण विभागले व्यवस्था गरे अनुरुप नगरपालिकाले लाभग्राहीको विवरण व्यवस्थापन सुचना प्रणालीमा अद्यावधिक गरी रु.३७२०८६००.०० बैङ्क मार्फत भत्ता	

	वितरण गरेको छ ।	
४०.	**बेरुजू -** पालिकाको अन्तिम प्रतिवेदन अनुसार यो वर्ष असुल गर्नुपर्ने बेरुजू रु.२८ लाख ६३ हजार , अनियमित बेरुजू रु. ४५ लाख ५ हजार, प्रमाण कागजात पेश नभएको बेरुजू रु.१५ लाख र पेश्की रु.२८ लाख ७८ हजार देखिएको समेत रु. १ करोड १७ लाख ४६ हजार बेरुजू कायम भएको छ ।	
४१.	**वितीय जवाफदेहिताको मूल्यांकन -** कार्यालयको व्यवस्थापकीय पक्ष, वित्तीय व्यवस्थापन पक्ष, सेवाप्रवाह, खरिद व्यवस्थापन र विकास निर्माणको समग्र मूल्यांकन गर्दा कार्यालयले ६२ अंक अर्थात ६२ प्रतिशत ग्रेड (B)प्राप्त गरेको छ । उक्त विषयहरुमा थप सुधार हुनुपर्दछ	
४२.	**अनुगमन तथा मूल्याङ्कन -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८४ ले बेरुजू फछ्र्यौट गर्नु व्यवस्था गरेकोमा निम्नानुसार देखिएको छ । रु.हजारमा	
४३.	**अद्यावधिक वेरुजू स्थिति -** नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६सम्मको फछ्र्यौट गर्न वाँकी वेरुजू स्थिति देहाय अनुसार रहेको छ । रु.हजारमा	

दफा ४२ को तालिका (रु.हजारमा):

गत वर्षको वेरुजू रकम (रु) (A)	यो वर्ष फछ्र्यौट (B)	वाँकी (C=A-B)
४०५५३६	१२३९५	३९३१४१

दफा ४३ को तालिका (रु.हजारमा):

गत वर्षसम्मको फछ्र्यौट गर्न वाँकी (रु)(C)	यो वर्षको सं.पं बाट कायम वेरुजू रु.(D)	यो वर्षको कायम वेरुजू (रु)(E)	बाँकी (F=C+D+E)
३९३१४१	०	११७४६	४०४८८७

माइ नगरपालिका
स्थानीय तह सञ्चित कोष विवरण
२०७५।७६

अनुसूची- १

(रु.हजारमा)

क्र. सं.	स्थानीय तह	जिल्ला	आय				जम्मा आय	व्यय				मौज्दात
			गत वर्षको जिम्मेवारी	समानीकरण अनुदान	सशर्त तथा अन्य बजेट अनुदान	अन्य आय		चालु खर्च	पूँजीगत खर्च	अन्य खर्च	जम्मा खर्च	
			१	२	३	४	५ (२+३+४)	६	७	८	९ (६+७+८)	१० (१+५-९)
१.	माइ न. पा.	इलाम	८१५७३	११४३००	२१४३५२	११६५७३	४४५२२५	१८५७७७	११६२६२	१४६७६८	४४८८०७	७७९९१

बेरुजू बर्गीकरण (विनियोजन, राजस्व, धरौटी र अन्य कारोबार)
२०७५।७६

अनुसूची-२

(रु.हजारमा)

सि.नं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	प्रारम्भिक बेरुजू			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्यौट			बाँकी बेरुजू			बाँकी बेरुजू								
			दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	अशुल गर्नुपर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेश्की		
			सैदान्तिक	लगती		सैदान्तिक	लगती		सैदान्तिक	लगती			अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	राजश्व लगत जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	कर्मचारी	अन्य	जम्मा
१.	इलाम	माइ न.पा.	२९	१६	१३६२०	०	९	१८७४	०	७	११७४६	२८६३	४५०५	१५००	०	०	६००५	०	२८७८	२८७८

अनुसूची ३

अद्यावधिक वेरुजू स्थिति

(रु.हजारमा)

क्र. सं.	स्थानीय तह	जिल्ला	गत बर्ष सम्मको बाकी	यो वर्षको फछ्र्यौट	बांकी	यो वर्ष सं.प.वाट कायम भएको वेरुजू	यो वर्षको वेरुजू	कुल बाकी वेरुजू
१	माइ न. पा..	इलाम	४०५५३६	१२३९५	३९३१४१	०	११७४६	४०४८८७